

• MEMURLAR 9 AYLIK MAAŞ FARKINI BU YIL ALAMIYOR

Maliye Bakanı Sait Naci Ergin, memurların birikmiş 9 aylık maaş farklarının, «bütçe imkânlarının elvermemesi» nedeniyle 1972 malî yılı içerisinde ödenmesinin mümkün olmadığını açıklamıştır.

Ergin ayrıca, öğrenci burs giderlerinin de aynı sebepten 1972 malî yılı içerisinde artırılmasının mümkün görülemediğini bildirmiştir.

İçel bağımsız milletvekili Celâl Kargılı'nın «Öğrenci burslarının ayda 350 liradan 600 liraya çıkarılması ve burslu öğrencilere yılda bin lira okul masrafı verilmesiyle memurların birikmiş 9 aylık maaş farklarının ödenmesi» konusuna ilişkin yazılı soru önergesini cevaplandıran Maliye Bakanı Sait Naci Ergin, şunları söylemiştir :

«Bilindiği üzere, 1972 Bütçe Kanunu'nun yüce meclislerde görüşülmesi sırasında, memurların birikmiş 9 aylık maaş farklarının ödenmesinin, bütçe imkânlarının elvermemesi sebebiyle, bu yıl için ödenek ayrılmadığı ifade edilmiştir.

Öte yandan yukarıda da belirtildiği gibi, sınırlı bütçe imkânları sebebiyle 1972 yılı burs giderlerinin arttırılması mümkün değildir.»

(13 Nisan, Cumhuriyet)

• «TEKNİK PERSONELİN YAN ÖDEMELERİ BİR KARARNAME İLE ÇÖZÜMLENEBİLİR».

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Cemil Kaleli, bir demeç vererek, «Teknik personelin istihdamında öngörülen yan ödemelerin kanunlaşmış olduğunu hatırlatmış, «Hükümet tarafından sadece bir kararname çıkarma suretiyle uygulamaya geçilmesi gereğinden» söz etmiş ve «Erim hükümetinin hâlâ bir kararname çıkarmamış olması, teknik camia tarafından esefle karşılanmaktadır» demiştir.

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı demecinde, Başbakan Erim'in geçenlerde yaptığı basın toplantısında teknik elemanlar için Personel Kanununda öngörülen uygulama sisteminden yakınmasını eleştirmiştir.

Kaleli, bu konuda özetle şöyle demiştir:

«Teknik Personelin istihdamında öngörülen yan ödemeler kanunlaşmış olduğu halde hükümet tarafından sadece bir kararname çıkarmak suretiyle uygulamaya geçilme- (Şİ) gerekirken Erim hükümetinin hâlâ bir kararname çıkarmamış olması teknik camia tarafından esefle karşılanmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kendisine verilen bu konudaki yetkiyi kullanmayan hükümetin yeniden yetki verildiği takdirde bu yetkileri nasıl kullanacağını anlamak güçtür.»

,,,«...
(11 Nisan, Barış)

• MAAŞ FARKLARININ ÖDENMESİ İSTENDİ

Türkiye Birlik Partisi Genel Başkanı Mustafa Timisi, yeni kurulacak hükümetin Personel Kanunu uygulamasında daha tutarlı tedbirler almasını, istemiş, 9 aylık maaş farklarının ödenmemiş olmasının, dar gelirli memur topluluğunu sıkıntılar içinde bıraktığını öne sürmüştür.

Parti Genel Merkezinden yapılan açıklamaya göre, Mustafa Timisi, bu konuda şunları söylemiştir:

«Personel Kanununun uygulamasından doğan birçok aksaklıklar yanında, 9 aylık maaş farklarının bugüne kadar ödenilmemiş olması büyük mahzurlar meydana getirmektedir. Dar gelirli memur vatandaşlarımız bu yüzden sayılamıyacak sıkıntılar içinde bulunuyorlar. Maliye Bakanının beyanları ise çelişkilerle dolu olduğu gibi maalesef ciddiyetten de uzak bulunmaktadır.

Yeni teşekkül edecek hükümetten bu konuya gerekli ağırlığın verilecek hukuk devleti niteliğimize yakışır tutarlı bir tedbirin alınmasını beklemekteyim.»

Çataloğlu, «Maaş farklarının ödenmesi devalüasyonu davet eder» dedi.

Ege Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Oğuz Çataloğlu, memurlara 'birikmiş maaş farklarının nakit olarak ödenmesi halinde 1972 yılında olmasa bile 1973 de yeni bir devalüasyonun kaçınılmaz hale geleceğini söylemiştir.

Doç. Dr. Oğuz Çataloğlu, maaş farklarının memura nakit olarak ödenmesi yerine bu paralarla kurulacak fabrikaların hisse senetlerinin hak sahibi memurlara verilmesini teklif etmiştir.

(28 Nisan, Barış)

• MAAŞ FARKLARIMIZ DEĞERİNİ KAYBEDİYOR

Bizler Personel Kanunu ile üç beş kuruş zam gören ama halen peyniri 15, kara zeytini 12, eti 24 liraya yiyen ve bir demet maydanozu 1 liraya alan memurlarız. Hükümetin bizlere boylar, yıllar boyu düşünün düşünün yaptığı zamlardan şimdi elimizde tek kuruş kalmadı. Zira hepsi bakkalın, kasabın ve tüm esnafın cebine akıp gitti. Gittikçe de gidiyor hani... Kanunun çıktığı tarihlerde de hükümet bize maaşlarımızın 9 aylık farkı kadar borçlanmıştı. Onun için de «Bugün» dediler «Yarın» dediler. Şimdi gelecek yıldan önce bu parayı vermelerine imkân kalmadığını açıklıyorlar. Çok iyi iş. Devlet daima alacağına şahindir ama vereceğine gelince üç beş ay değil yıllar öteye atıveriyor. Fakat başını almış giden pahalılığı hiç de görmeden... Emeklilerin birikmişleri ve zamli maaşları ödenmeye başlandı. Onlara verilirken niçin bize «Gelecek yıla» deniyor. Dokuz aylık fark üstelik de bizim için her geçen gün değerini kaybetmektedir. Vereceklerse versinler şu farklarımızı da biz de, onlar da kurtulsak.

(28 Nisan, Akşam)

• ONBİNLERCE TEKNİK PERSONELİN ÜCRETLERİNİ YÜKSELTECEK OLAN KARARNAME BUGÜN ÇIKIYOR

Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin, teknik personele ücretlerinden ayrı olarak, işlerinin ağırlığına ve iş riskine göre 2 bin liradan aşağı olmamak üzere yan bir ödeme yapılacağını, bunun için de yeni kararname ile 1973 bütçesine 400 milyon lira konulduğunu söyledi.

Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin on binlerce teknik personeli huzursuz eden ücret sorununun bugün kesinlikle halledileceğini söylemiştir.

Bilindiği gibi yevmiye ile istihdam edilen teknik personelin. Personel Kanunu çıktıktan sonra intibakları kıdeme göre yapılmış bu yüzden de ücretleri yarı yarıya inmiştir. Sadece karayollarından 240 mühendis bu durum karşısında istifa etmiştir.

Bayındırlık Bakanı Mukadder Öztekin'in bildirdiğine göre temininde güçlük çekilen personel olarak bütün mühendisler (Tarım, orman, kimya, fizik, gemi işletme mühendisleri de dahil) işlerinin ağırlığına ve iş riskine göre 2000 liradan aşağı olmak üzere yan bir ödeme yapılacaktır.

Bayındırlık Bakanı: «Büyük çapta yatırım yapılıyor. Benim bakanlığında teknik personel 2.5 milyar liralık yapı yatırımlarının kontrolünü üzerine almıştır. Örneğin Boğaz Köprüsü 450 milyon liralık bir yatırımı gerektiriyor. Böyle büyük bir yatırımın kontrolünü yapan bir teknik personele 3000 lira brüt aylık mı vermek lâzım. Bunlar sıradan adam değil ki, sıradan memurlar gibi ücret alsınlar» demiştir.

Teknik personele yeni kararname ile ödenmek üzere 1973 bütçesine 400 milyon lira konmuştur. Yeni kararname bütün teknik personelin ücret problemini kökünden halletmektedir.

(28 Nisan, Günaydın)

• DENİZCİLİK BANKASINDA MEMUR TASARRUFU BAŞLADI.

Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletmesi senede 4 milyon zarar edince bazı memurlarını işten çıkarmış ve böylece «Memur Tasarrufuna» başlamıştır.

Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletmesi Halic'e işleyen gemilere az müşteri geliyor diye gişe memurlarının işine son vermiş, gemide görevli memurlara «Bilet kesme» görevini vermiştir. Böylece gemiye binen yolcular oturduktan sonra içerde vazifeli biletçilerden bilet almaktadırlar.

(28 Nisan, Günaydın)

• LIBYA TÜRKİYE'DEN DOKTOR VE TEKNİK ELEMAN İSTİYOR

Libya Arap Cumhuriyeti, Libya'da çalıştırmak üzere 750 doktor ve teknik eleman almaktadır.

Libya Hükümetin' temsil eden bir heyet, Ankara'ya gelerek Türk hükümetinin yetkilileri ile temaslara geçmiş ve bu isteğin Türkiye Hükümetinin olanaklarına elverdiği oranda sağlanmasını istemiştir.

Öte yandan, çeşitli teknik alanlarda çalışan mühendis, mimar, jeolog gibi teknik elemanlar ile, doktor, operatör, eczacı, dişçi, ve sağlık personeli, çalışma koşullarını öğrenmek için Ankara'daki Libya Arap Cumhuriyeti Büyükelçiliğine başvurabilirler.

(19 Nisan, Barış)

• ASKERDEN DÖNEN 60 HARİTA MÜHENDİSİ AÇIKTA KALDI

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü örgütünde çalışırken askere giden 60 harita mühendisi, askerlik görevini bitirip eski işlerine dönmek istedikleri sırada, memur kadrolarının dondurulması sebebiyle kendilerini açıkta bulmuşlar, işsiz kalmışlardır. Askere gitmeden önce, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, örgütünün çeşitli kademe-

lerinde çalışan genç harita mühendisleri, tezkerelerini aldıktan sonra yeniden eski görevlerine dönmek istemişlerdir. Genç mühendisler, birer dilekçeyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne baş vurup, kendilerinin yeniden göreve tayinini istemişlerdir. Ancak, 1972 yılı Eütçe Kanununa eklenen bir maddeyle memur kadrolarının dondurulması yüzünden bu gençlerin eski görevlerine veya buna benzer başka görevlere tayinleri imkânı bulunamamıştır.

Mecburî hizmetleri de var

Tapu ve Kadastro Genel Müdürü Galip Esmer, kadroların dondurulması nedeniyle tayinleri yapılamayan 60 genç mühendisin devlete mecburî hizmet borçları olduğunu da açıklamış, «Biz bu mühendisleri tayin edemezsek, mecburî hizmet yükümlükleri de ortadan kalkacak» demiş, gerçekte bu mühendislere ihtiyaçları olduğunu söylemiştir.

Genç mühendislerin yeniden tayin edilmeleri için çaba harcadığını da bildiren Genel Müdür Galip Esmer, Personel Kanunu uygulamasından şikâyetçi oldukları için genel müdürlük örgütünden istifa eden bir tek mühendis olmadığını da sözlerine eklemiştir.

İşçi olarak gidenler

Harita Mühendisleri Odası Başkanı Zühtü Önder de, Personel Kanunu uygulamasından sonra geçim zorluğu ile karşılaşan bazı harita mühendislerinin, Odadaki kaydını sildirip işçi olarak yurt dışına gittiklerini açıklamış, «Bu arkadaşların adedi şimdilik 35, ama artabilir» demiştir.

(9 Nisan, Hürriyet)

• TEKNİK BRANŞ ÖĞRENCİLERİNE STAJ İMKANI SAĞLANIYOR

Üniversite, akademi ve yüksek okulların fen ve teknik branşlarında öğrenim gören ve yönetmeliklerine göre staja tabi olan öğrenciler için 1972 yaz döneminde çeşitli sınaî müesseselerde staj yapma imkânı sağlanacaktır.

Ankara Sanayi Odası bu konuda üyelerine birer mektup göndererek iki aylık yaz döneminde kaç stajyer öğrenci kabul edebileceklerini ve özel şartları varsa bunları oda ya bildirmelerini istemiştir.

Staj dalları şunlardır: Elektrik, Maden, Metalürji, İnşaat, Makina, Mimari, Fizik, Kimya, Jeoloji, Petrol, Jeofizik, Endüstri, Tekstil, Ziraat, Veteriner, Seramik, Desinatör, Meteoroloji, Dekoratör, Harita Kadastro, Güzel San'atlar, Motor, Demir İşleri, Model, Tesviye, Döküm, Marangoz, Elektronik, Gemi Makinaları, Gemi İnşaatı, Uçak Makinaları, Matbaacılık Endüstrisi, Şehir Plânlaması, Bölge Plânlaması, Dekoratif Resim.

(27 Nisan, Tercüman)

• İSVİÇRE «KÖLE TİCARETİNİN CENNETİ» HALİNE GELMİŞ

Federal İsviçre Polisi Yabancı Uyruklular Bölümü Müdürü Elmar Maeder, İsviçrenin «köle ticaretinin cenneti» haline geldiğini söylemiştir.

Polis Müdürü, sadece yabancı şarlatanların değil, geçen yazdan bu yana oldukça önemli sayıda İsviçreli işverenin de uyguladığı Türk, Yugoslav, İspanyol, İtalyan ve Portekizli işçi alışverişine şiddetle hücum etmiştir.

Maeder'e göre, 1971 yılı içinde yabancılar ve İsviçreliiler, konfederasyon topraklarına bir kaç bin yabancı işçi sokmuşlardır ve bu işçilerin son derece sefilâne yerlerde yaşayıp çalıştıklarını görmek olağandışı bir durum değildir.

Polis Müdürü, bu kaçak işçilerin İsviçre'ye bazı hallerde de kendisini rehber olarak tanıtan bir köle ticareti eşliğinde «turist» olarak otobüsle geldiklerini söylemiş, örnek olarak da bir süre önce bir kalyanın peşine takılıp İsviçre'ye gelen ve Orta İsviçre'de bir otelde rehberleri tarafından terkedilen sekiz Türk köylüsünden söz etmiştir. İtalyan «rehber», Türk köylülere «İsviçre cennetinde» iş vaad etmiş ve yol masrafları ile yerleşme giderlerini karşılamak için Türkiye'de neleri var neleri yoksa sattırıştır.

(28 Nisan, Cumhuriyet)

• YABANCI ÖĞRENCİLER MEZUNİYETTEN SONRA BAVYERA'DA KALAMAYACAK

Bavyera hükümetinin aldığı bir karara göre bundan sonra yabancı öğrenciler ile pratisyenler, doktor ve mühendisler istedikleri kadar Bavyera'da kalamayacak ve çalışamayacaklardır.

Burada okuyan Türk öğrencileri ile Türk doktor ve mühendisleri çok ilgilendiren bu karara göre, okumaları için öngörülen süreyi aşan yabancı öğrenciler çoğunluğu başka işlerde çalıştıklarından, bunların boşuna Alman öğrencilerin üniversite ve diğer okullarda yerlerini almaları önlenecektir.

Yabancı doktorlar sadece herhangi bir alanda uzman oluncaya kadar ve diğer üniversite mezunları ise kendi ülkelerinde doktora yapmaları imkânları yoksa sadece doktoralarını yapıncaya kadar Bavyera'da kalabileceklerdir.

Bavyera Hükümeti Alman firmalarından bu çeşit yabancıların çalıştırılmamalarını istemiştir. Hükümet Almanya'da okuyan veya uzman olmağa gelen birçok kimselerin burada kalmaları ile hem Almanların okuma ve işyerlerini işgal ettiklerini ve hem de kendi öz ülkelerine faydalı olmadıklarını belirtmiştir.

(28 Nisan, Milliyet)

• İSTANBUL'DA PAHALILIK MART'TA AYNI DÜZEYDE KALDI

İstanbul Ticaret Odası'ndan yapılan açıklamaya göre, «Mart ayında İstanbul Ücretliler Genel Geçinme İndeksi bir ay önceki düzeyinde kalmıştır. Aynı süre içindeki Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksi, toptan eşya fiyatlarında % 0,91 oranında bir artma olduğunu göstermektedir.

Hayat pahalılığını yansıtan Ücretliler Geçinme İndeksi'ne göre, mart ayı içinde yalnız giyim ve ev eşyası fiyatları % 0,19 oranında yükselmiş, öteki kalemlerde bir değişme görülmemiştir.

Para değerinde ortaya çıkan değişimleri gösteren toptan eşya fiyatlarında bir ay içinde görülen en büyük artış % 2,72 ile madenlerde olmuştur.

Ücretliler Geçinme İndeksinde beliren değişiklikler şu şekilde sıralanmaktadır :

- Gıda maddeleri bir yıl önceye göre % 13,35, yılbaşına göre % 1,85 oranında fiyat yükselmesine uğramış, şubat ayı fiyatlarına göre ise değişiklik göstermemiştir.

- Isınma ve aydınlatma maddeleri fiyatları, bir yıl önceye göre % 46,68 oranında yükselmiş, yılbaşına ve şubat ayına göre eski düzeyini korumuştur.
- Giyim ve ev eşyası fiyatları 1971 martına göre ,% 13,14, yılbaşına göre •% 1,26, bir ay önceye göre % 0,19 oranında artmalar göstermiştir.
- Kira ve ev bakımı bir yıl önceye göre % 11,50 oranında pahalalmış, yılbaşı ve bir ay önceye göre değişiklik göstermemiştir.
- Müteferrik ihtiyaçlar ise bir yılda '% 12,81 ve yılbaşına göre % 0,23 oranında artışlar gösterirken önceki aya göre değişmemiştir.

Toptan eşya fiyatları

Toptan eşya fiyatlarındaki gelişmeler ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Gıda maddeleri : 1971 mart ayına göre % 20,01, yılbaşına göre % 3,05 ve bir ay önceye göre % 2,20 oranında artma göstermiştir.
- İkel maddeler toptan fiyatlarındaki artışlar ise bir yıl önceye göre % 17,83 oranını bulurken, yılbaşına göre % 0,44 oranında yükselmiş, ancak bir ay önceye göre % 1,09 oranında da gerileme göstermiştir.
- Madenlerde toptan fiyatlar bir yılda % 17,70 oranında artmış, yılbaşına göre % 2,82 ve şubat ayına göre de '% 2,72 oranında yükselmiştir.
- Dokumadaki artışlar ise bir yıl önceye göre % 15,24, yılbaşına göre % 2,39 ve şubat ayına göre de % 2,00 oranında olmuştur.
- Yapı malzemesi toptan fiyatları bir yıl önceye göre % 18,60, yılbaşına göre % 0,18 ve şubat ayına göre de % 1,53 oranında yükselmiştir.
- Yakacak ve enerji maddeleri fiyatları bir yıl önceye göre % 32,28, yılbaşına göre % 0,18 oranında artmış, şubat ayına göre % 1,40 oranında gerilemiştir.
- Kimyasal maddeler bir yıl önceye göre % 5,10 oranında yükselme gösterirken bir ay önceye ve yılbaşına göre aynı şekilde % 1,22 oranında gerilemiştir.

(28 Nisan, Milliyet)

● TÜRKİYE'DE FİYAT ARTIŞI GÖRÜLMEMİŞ BİR SEVİYEYE YÜKSELDİ

Ekonomik kalkınma ve işbirliği teşkilâtı OECD tarafından Türkiye'nin ekonomik durumu ile ilgili olarak hazırlanan bir raporda, Türkiye'de fiyat artışlarının 1950'lerdeki enflasyondan bu yana görülmemiş bir seviyeye çıkmış olduğu ve yavaşlama eğilimi göstermediği açıklanmıştır.

Aynı raporda, Türk Ekonomi politikasını yönetenlerin, talebi kısıcı tedbirler almaları gerektiği hususuna da işaret edilmektedir.

Türk parasının, 1970 yılında devalüe edilmesinin ticaret açığını kapamadığı, tersine devalüasyondan sonra her çeşit ithalata izin verilmesi ve o zamana kadar birikmiş ithalat taleplerinin tamamının karşılanması yoluna gidilmesi sebebiyle bu açığın arttığı kaydedilmektedir.

(25 Nisan, Yeni Gün)

• «MALİ DENGİ VERGİSİ» TASARISI MECLİSTEN GEÇTİ

Yıllardır uygulanan tasarruf bonosunun, vergi haline getirilmesini öngören kanun tasarısı, Millet Meclisi'nin dünkü toplantısında kabul edilmiştir. Tasarı, tasarruf bonosunun yüzde 3 oranında «Mali Denge Vergisi» adı altında vergi olarak tahsilini emretmektedir.

Kanunun 5'inci maddesine göre bin lirayı aşmayan matrahlar ve ödemeler ile ücretleri üzerinden gelir vergisine tâbi mükelleflerin ücretlerinin günlük 40, haftalık 280, aylık 1200 ve yıllık 14 bin 400 liralık kısmı Malî Denge Vergisinden muaf olacaktır.

Malî Denge Vergisi, gelir, kurumlar, veraset ve intikal vergisine tâbi gerçek veya tüzel kişilerle gayri menkûleri ivaz mukabilinde satanlardan, Spor - Toto, Millî Piyango ve bankalardan nakit ikramiye kazananlardan tahsil edilecektir.

Tasarı, görüşölmek üzere Senatoya sevk edilmiştir.

(7 Nisan, Hürriyet)

• İLAÇ HAM MADDESİNE BÜYÜK ZAM YAPILDI

İlaç fiyatlarının düşürölmesini öngören yeni kararnamenin yayınlanması üzerinden bir hafta geçmeden Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satılan bazı ilaç ham maddelerine dün büyük ölçüde zamlar yapılmıştır.

Özellikle ağır dindirici ve öksürük kesici ilaçların ham maddesini meydana getiren Codeine ve türevlerine yapılan zamlar büyük miktarları bulmaktadır. Meselâ son yedi ay içinde iki defa fiyatı artırılan Codeine'in kilosu, dün de 7300 liradan 10000 liraya çıkartılmıştır. Bu suretle Codeine, yedi ay içinde yüzde yüzden fazla zam görmüş olmaktadır. Aynı şekilde Codeine Phosphat da yedi ay içinde üçüncü zammı görmüş, 5757 liradan 7200 liraya çıkartılmıştır.

Geçen hafta yayınlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu kararnamesine göre, ilaç fiyatları tespit edilirken maliyeti yüzde, 20'den fazla etkileyen fiyat değişiklikleri üzerine, Sağlık Bakanlığı ilaç fiyatlarını da değiştirmeyi öngörmektedir. Toprak Mahsulleri tarafından yapılan bu son zamlar ile kararnamenin uygulanılmasına başlandı şü sıralarda, bir kısım ilaçların maliyeti kendiliğinden artmaktadır.

Ham maddelere yapılan zamlar, ilaç fiyatlarına aksettirilmediği takdirde ise sayıları yüzü aşkın olan söz konusu ilaçların imalâtının mümkün olamayacağı ve piyasadan çekileceği, ilaç sanayii yetkililerince ifade edilmiştir.

(19 Nisan, Hürriyet)

• BANKNOT MİKTARI % 22,4 ARTTI

Banknot emisyonu 1971 yılında 1% 22,4 oranında artarak 13.915 milyar liradan 17.032 milyar liraya yükselmiştir. Merkez Bankası'nın 8 nisan 1972 vaziyetine göre ise tedavüldeki banknot toplamı 17.156.986.955 liradır.

18 mart 1972 tarihinde 16 milyar 590 milyon lira olan banknot emisyonu, 25 mart tarihi itibariyle 16 milyar 439 milyon liraya düşerek 151 milyon liralık bir azalma görölmüştür. 1972 yılbaşından 24 mart 1972 tarihine kadar geçen süre içinde Merkez Bankası banknot emisyonundaki azalma 593 milyon liradır. Aybaşı ödemeleri dolayısıyla 1 nisan tarihi itibariyle 17.272 milyar liraya çıkan tedavüldeki banknot toplamı 8 nisanda 17.156 milyar liraya düşmüştür.

(18 Nisan, Milliyet)

• HAYVANSAL PROTEİN AÇLIĞI BAŞLIYACAĞI İLERİ SÜRÜLÜYOR

Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından düzenlenen Türkiye 3. Hayvancılık Kongresi bugün çalışmalarına başlayacaktır. Bu nedenle yayınlanan bir basın bildirisinde, özetle şöyle denmektedir :

«Türkiye'nin nüfusu her yıl % 3'e yakın bir hızla artmaktadır. Bugün dahi halkımızın hayvansal protein ihtiyacının yarısını karşılayamazken her yıl artan nüfusumuzun yakın gelecekte hayvansal protein açlığı giderek artacaktır. Bugün Batı ülkelerinde 60 Kg. m üstünde olan yıllık fert başına et tüketimi b'zde 15 Kg.'m altında, 200 Kg.'m üstünde olan süt tüketimi bizde 100 Kg. 200 adedinin üstünde olan yumurta tüketimi bizde 50 civarındadır».

(19 Nisan, Cumhuriyet)

• 6 MİLYON ÇİFTÇİ GÜNDE 135 KURUŞLA GEÇİNİYOR

Türkiye'de geçimini topraktan temin eden bir milyon kişi yılda ortalama 50 bin lira kazanırken, tarımsal nüfusumuzun yüzde 25'ini teşkil eden 6 milyon çiftçinin günde 135 kuruşla geçinmekte olduğu, Devlet Plânlama Teşkilâtının bir araştırma raporunda açıklanmıştır.

(13 Nisan, Akşam)

• 20 TON İSPANAK ALICI BULAMADI VE SOKAĞA DÖKÜLDÜ

Halde kilosu 30-50 kuruş olan ıspanak, alıcı bulunmayınca ortada kalmış ve 20 ton kadarı sokağa dökülmüştür. Malını hâle getiren müstahsil, alıcı bulamayınca küfeler dolusu ıspanağı yol ortasına bırakarak köyüne dönmüştür.

(28 Nisan, Cumhuriyet)

• ZİRAAT MÜHENDİSLERİ TOPRAK REFORMU TASARISINA KARŞI ÇIKTI.

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliğinin 33. Genel Krrul toplantısı, dün Türk-İş salonunda yapılmıştır. Kongre çalışmalarına saat 10.00'da başlanmıştır. Birlik Başkanı Avni Başdoğan, açış konuşmasında özetle şunları söylemiştir.

«1971 yılı sonu itibarıyla Ziraat Mühendisleri Odasına kayıtlı ziraat yüksek mühendisi sayısı 6794 adedi bulmuştur. Yapılan incelemelere göre, Tarım Bakanlığında görevli bulunan 3706 Ziraat Yüksek Mühendisinden 2413 ü Ziraat İşleri Genel Müdürlüğünde çalışmaktadır.

Belirli merkezlerdeki yığınalarda dikkate alınırca iyi bir istihdamdan söz etmek oldukça güçtür.»

Kongrede Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Cemil Kaleli'de bir konuşma yapmış, özetle şunları söylemiştir.

«Bakanlar Kurulu'nun «kimya, orman ve ziraat mühendislerinin, temininde güçlük çekilmiyor» gerekçesi ile kararname dışı bırakılmalarını protesto ediyoruz.

Hükümet, günün en aktüel konusu olan toprak ve tarım reformu kanun tasarısının, bu konuda söz sahibi olan kuruluşların ve ziraat mühendislerinin görüşü alınmadan alelacele Meclise sevk edilmiş olmasını, bunun arkasında bir art niyet olduğu şeklinde kabul ediyor ve bu tasarıyı reddediyoruz».

(5 Nisan, Yenigün)

- «TOPRAK VE TARIM REFORMU KONUSUNDA ENDİŞELERİMİZ VAR».

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Cemil Kaleli, dün saat 11'de düzenlediği basın toplantısında, hükümetin toprak ve tarım reformu çalışmalarıyla ilgili tutumunu eleştirmiş, «Reform ya vardır ya yoktur. Bunu kuşa benzetmeye kimsenin hakkı yoktur» demiştir.

Tarım sektörünün her kesimi ile komünizme, faşizme ve anarşizme karşı olduğunu belirterek sözlerine devam eden Oda Başkanı Kaleli, «Ancak devletin hizmet yerine bilmeden bazı konularda eziyet götürmesi, yüksek maliyetli bir çalışma düzeyinde bulunması, aşırı uçların demokratik rejime karşı dil uzatmaları ortamını sağlamaktadır» demiş, geçtiğimiz hafta toplanan Türkiye Ziraatçiler Birliği kongresinde Başbakan Erim, Tarım Bakanı Orhan Dikmen ve MGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu'nun yaptıkları konuşmaları benimsemediklerini açıklamıştır.

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Cemil Kaleli, tarım ve toprak reformu hakkındaki oda görüşünü açıklarken de şunları söylemiştir :

«Tarım ve toprak reformu, Büyük Atatürk'ün 1937 yılında TBMM'nin açılışında irat buyurdukları metotla vatandaşa anlatılmamış ve gizlilik içerisinde tasarıların hazırlanması çalışmaları sürdürülmüş ve toplumda huzursuzluğun artmasının ötesine geçilememiştir.

Reformun uygulanması ümitleri yitirmeye başlanmıştır.

Toprak ve tarım reformu konusunda ciddi endişelerimiz vardır. Bir yılı aşkın bir zamandanberi ön tedbirler - art tedbirlerle uğraşmış, ancak tasarı hâlâ ortaya çıkmamıştır.

Halk ne yapacağını bilmelidir. Bir Meksika buğdayını halka tanıtmak için köylere davul zurnayla gidenlerin toprak reformu konusunda halkı aydınlatmak için en ufak çabaları görülmemektedir.

Reform ya vardır, ya yoktur. Bunu kuşa benzetmeye kimsenin hakkı yoktur».

(17 Nisan, Cumhuriyet)

- TOPRAK REFORMU TASARISINA 6 KOMİSYON ÜYESİ KARŞI ÇIKTI

Başbakanlık Toprak Reformu Kanun Tasarısı Komisyonu Başkanı ile beş üyesi, dün ortak bir bildiri yayınlıyarak, «Meclise sevk edilen toprak reformu tasarısı ile kendilerinin hazırladıkları tasarı arasında temel ilkelerde ayrılık olduğunu, hükümet tasarısında, reformun gerçekleşmesini şüpheye düşürebilecek hükümler bulunduğunu» öne sürmüşlerdir.

Başbakanlık Toprak Reformu Kanun Tasarısı Komisyonu Başkanı Haldun Derin, üyelerinden Prof. Ziya Gökalp Mülâyyim, Sadettin Ertuğrul Ağalar, Prof. Dr. Ümit Doğanay, Prof. Dr. Adnan Güriz ve Abdi Özkök'ün imzaladıkları bildiride şöyle denilmiştir :

«TBMM'ye sunulduğu bildirilen Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı, Komisyonumuzca hazırlanan, Toprak Reformu Kanun Tasarısı üzerinde küçümsenmeyecek değişiklikler yapılarak düzenlenmiştir. Bu değiştirme çalışmalarına Komisyonumuzdan kimse davet edilmediği gibi, bilgi de istenmemiştir.

Bakanlar Kurulunca açıklanan Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı ile Komisyonumuzca 14 Ağustos 1971 tarihli toprak reformu temel ilkeleri ve stratejisi ışığında

hazırlanan Toprak Reformu Kanun Tasarısı arasında, temel ilkelerde katılmadığımız ve reformun gerçekleşmesini şüpheye düşürebilecek ayrılıklar vardır».

(28 Nisan, Milliyet)

• YENİ TOPRAK TASARISINDA REFORMUN YAPILMASINI ŞÜPHEYE DÜŞÜRECEK AYRILIKLAR VAR

Başbakan olarak Prof. Nihat Erim'in 25 Eylül 1971 tarihli onayı ile görevlendirilen «Başbakanlık Toprak Reformu Kanun Tasarısı Komisyonu» Başkanı Haldun Derin ve üyelerinden Prof. Ziya Gökalp Mülâyyim, Sadettin Ertuğrul Ağalar, Prof. Ümit Doğanay, Prof. Adnan Güriz, Abdi Özkök, Bakanlar Kurulunca TBMM'ye sunulduğu bildirilen «Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı» ile ilgili olarak dün yaptıkları açıklamada, tasarıda sonradan değişiklik yapıldığını, bu değişiklik çalışmalarına aralarından kimsenin davet edilmediğini ileri sürmüşler ve «Temel ilkelerde katılmadığımız ve reformun gerçekleşmesini" şüpheye düşürebilecek ayrılıklar vardır» demişlerdir.

Reform Komitesi Başkan ve üyelerinin konuyla ilgili açıklaması şöyledir :

1. TBMM'ne sunulduğu bildirilen «Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı» Komisyonumuzca hazırlanan «Toprak Reformu Kanun Tasarısı» üzerinde küçükkenmiyecek değişiklikler yapılarak düzenlenmiştir. Bu değiştirme, çalışmalarına Komisyonumuzdan kimse davet edilmediği gibi bilgide istenmemiştir.
2. Bakanlar Kurulunca açıklanan «Toprak ve Tarım Reformu Kanun Tasarısı» ile Komisyonumuzca 14 Ağustos 1971 tarihli «Toprak Reformu Temel İlkeleri ve Stratejisi» ışığında hazırlanan «Toprak Reformu Kanun Tasarısı» arasında temel ilkelerde katılmadığımız ve reformun gerçekleşmesini şüpheye düşürebilecek ayrılıklar vardır.

İMZALARI BULUNMAYANLAR

Basına yapılan açıklama metninde, Komisyon üyelerinden Şeker Şirketi Uzmanı Necdet Öcal, Tapu ve Kadastro Genel Müdür Yardımcısı Halim Çorbacı ve Harita Genel Müdürlüğünden Albay Mustafa Ersanin'in adları ve imzaları bulunmamaktadır.

Komisyon üyelerinden bazıları, kendi aralarında bir toplantı yaparak, Devlet Bakanı Prof. İlhan Öztürk ve Köy İşleri Bakanı Prof. Necmi Sönmez tarafından açıklanan tasarı ile kendilerinin hazırladıkları metni karşılaştırmışlar ve ayrılıkları tespit etmişlerdir. Bunlardan bazıları özetle şöyledir :

AYRILIKLAR

1. Komisyonun hazırladığı öntasarı 250 madde iken bu hükümette 241 maddeye indirilmiştir.
2. Tasarının adı «Toprak Reformu Kanun Tasarısı» iken, buna Bakanlar Kurulunca «Tarım» kelimesi eklenmiştir.
3. Üyelere göre, Tasarının Komisyondan çıkan şeklinde «sosyal adalet» ilkesi ön plâna alınmışken, hükümetten çıkanda bu, ikinci plâna alınmış, ilk plâna «verimlilik» ilkesi konmuştur.
4. Komisyon tasarısında yer alan «işletilmeyen toprağın sahibinden alınması» hükmü değiştirilmiş, kiraya veya ortağa verilmesi halinde toprağın alınması hükümet tasarısında öngörülmüştür.

5. Toprak reformu yapılırken, bırakılacak topraklarda uygulanması istenen azamî 500 bin liralık dtğer esası, yeni tasarıda kaldırılmıştır.

6. Haldun Derin Komisyonu «Reform Mahkemeleri» kurulmasını öngörmekteydi. Hükümet, «Reform Mahkemeleri» kurulması yerine bu dâvalara «Tapu Kadastro Mahkemelerinde bakılmasını uygun görmüştür.

7. Komisyon, yeni devlet üretme çiftliklerinin kurulmasını öngörmekteydi. Yeni tasarıda, bu hükmün kaldırıldığı öne sürülmektedir.

8. Reformda bırakılacak toprakların miktarları değiştirilmiş, bunların tesbiti ile ilgili usul de değişikliğe uğramıştır. Komisyon üyeleri, ilçeler halinde listeler yapılmasını yerinde görmemişlerdir. Üyeler, birbirine yakın ilçelerde ayrı rakamlar bulunduğunu öne sürmüşlerdir.

(28 Nisan, Cumhuriyet)

• ARAZİ VERGİSİNİN % 5'E ÇIKARILMASI İÇİN TEMAS YAPILACAK

Arazi vergisi oranının % 3'e indirilmesinin bütçe gelirlerinde 500 milyon liraya yakın bir azalmaya sebep olması ihtimali karşısında Maliye .Bakanlığı yetkilileri vergi oranının yeniden artırılması için temaslara başlamışlardır.

Önceki akşam üst seviyede yapılan görüşmelerde, Arazi Vergisi nisbetinin hiç olmazsa binde beşe çıkarılması gerektiği üzerinde durulmuş ve bu konuda ilgililerin siyasi parti temsilcileri ile görüşmeler yapması prensibe bağlanmıştır. Siyasi partiler binde beşi kabul ederlerse, Meclise bir önerge verilerek binde üç, beşe çıkarılacaktır.

Arazi Vergisinde komisyonunun kabul ettiği binde üçlük nisbet kabul edilirse, büyük toprak sahipleri yürürlükte bulunan 1319 sayılı kanunla ödemeye mecbur oldukları vergiden daha az vergi ödeyeceklerdir.

(28 Nisan, Milliyet)

• O MADENDE DEVLET TEKELİ ŞARTTIR

Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu Genel Başkan Vekili Mehmet Şahin, dün bir demeç vererek, parlamentoda bulunan madencilik reform tasarısının bir an önce kanunlaşmasını istemiş,

«Yeraltı servetlerimizi yurt ekonomisi aleyhine kötü istismara ve bundan (tatlı kâr) lar elde etmeye alışmış birçok madencinin, tasarının kanunlaşmasını önlemek için kulise giriştiğini görmekteyiz» demiştir.

Madencilik reform tasarısını desteklediklerini, tasarıya karşı çıkanların boraks ve önemli linyit yataklarının devlet eliyle işletilmesinden dolayı «tatlı kâr» larını kaybedecek olan 10-15 kişilik aile şirketleri olduğunu ileri süren Mehmet Şahin özetle şunları söylemiştir.

«Devlet Tekeli Şarttır»

«Uzun yıllardan beri ulusal çıkarlar aleyhine zengin edilmiş bulunan zengin bor yataklarımızın devlet eliyle işletilmesi, yurt kalkınması için zorunludur. Bor mineralleri ihraç gelirimizi, bugünkü 10 milyon dolarlık seviyeden, kısa zamanda yılda 80-100 milyon dolara çıkarmamız mümkündür. Ancak dünya tröstleriyle başarılı rekabet için boraksın devlet tekeline işletilmesi şarttır.

Linyit Konusu

Linyit yataklarının devlet eliyle işletilmesi de rezervlerde ki korkunç tahribatı önlemek, enerji ihtiyacını karşılamak için, kaçınılmaz zarurettir. Özel sektör Soma'da ısı değeri yüksek 135 milyon tonluk linyit rezervini elinde bulundurmakta ancak, 40 milyon tonluk rezerve sahip kamu işletmesinin' üçte biri kadar üretim yapmaktadır. Özel sektör rezervin sadece kaymağını almaktadır.

Önemli linyit yataklarının devlet eliyle işletilmek istenmesinin doktriner görüşlerle hiç bir ilgisi yoktur. Bu yoldaki iddialar kasıtlıdır. Batılı birçok ülkede de, pek çok maden ulusal çıkarlar için devletçe işletilmektedir.

Yeraltı zenginliklerimizi devletin yüce çıkarları aleyhine ve kendi menfaatleri için tahrip eden çok az insanın madencilik reform tasarısını desteklemek amacıyla giriştikleri yoğun kulisin parlâmentlerimizi etkileyemeyeceğine inanmak istiyor ve tasarının bir an önce kanunlaşmasını bekliyoruz».

(12 Nisan, Yenigün)

• PETROL ÜRETEK ÜLKELER ENDİŞE İÇİNDE

Amerikan Maliye Bakanı John Connally'nin bir süre önce petrol şirketleriyle ilgili olarak yaptığı bir konuşmanın, petrol üreten ülkelerde endişe yarattığı yetkililerce açıklanmıştır. John Connally, bu konuşmasında, Amerikan hükümetinin petrol şirketlerini yabancı hükümetlerle ilişkilerinde desteklemek zorunda kalacağını söylemişti.

Petrol üreticisi ülkeler örgütü OPEC yetkilileri, Amerika'nın böyle bir politika izlemesinin güçlükler yaratabileceğini ve sürtüşmelere yol açacağını söylemişlerdir. Yetkililere göre Amerika'nın böyle bir politika izlemesi, diğer büyük devletlere de müdahale fırsatı verecek ve Ortadoğuda gerginlik artacaktır.

(28 Nisan, Cumhuriyet)

• BAKIR İŞLETMESİNE BİR MİLYAR LİRALIK YATIRIM YAPILDI

Karadeniz bakır projesinin tahakkuku için buçüne kadar toplam olarak 402 milyon 924 bin 567 lirası dış, 750 milyon 155 bin 433 lirası iç olmak üzere 1 milyar 153 milyon liralık yatırım yapıldığı açıklanmıştır.

Bakır işletmelerinden bir yetkili, 1968 yılından buçüne kadar yapılan çalışmalar ve projeler hakkında Anadolu Ajansı muhabirine şu bilgiyi vermiştir.

«En modern tekniğe göre yapılan izabehane, asit fabrikası, Flotasyon tesisleri, maden işletmeleri ve bakım işleri için dünya çapında tecrübeli uzmanların 12 ilâ 18 ay işletmede yardımcı olacakları düşünülmüş ve bu programın tatbikatına başlanarak yıl sonuna kadar Murgul bakım, maden makinaları bakım uzmanları getirilmiş, izabe mütehassısı ile de mutabakat sağlanmıştır.

İnebolu - Samsun - Hopa, Samsun maden ve konsantre deniz nakliyatı 3 yıllık bir mukaveleye bağlanmıştır, istihsal edeceğimiz yıllık 365.000 ton sülfirik asidin tamamının satılması mukaveleye bağlanmıştır.

istihsal edeceğimiz 230.000 ton pirit konsantresinin tamamının satılması mukaveleye bağlanmıştır.

(3 Nisan, Yedigün)

• DARLIK SONUCUNDA İZMİR'DE HURDA BAKIR FİYATLARI YÜKSELDİ

Bakır sıkıntısı nedeni ile sanayicilerin hurda bakıra yönelmeleri karşısında fiyatlar 14 liradan 27-28 liraya fırlamıştır.

Ege Bölgesi Sanayi Odası yöneticileri, Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarının bakır sıkıntısının giderildiği yolundaki açıklamalarının gerçeğe bir ilgisi olmadığını öne sürmekte, şöyle demektedirler :

«Bugün piyasada tahammül edilemeyecek ölçüde bir bakır sıkıntısı mevcuttur. Güç durumunda kalan sanayiciler işletmelerini kapatmak yerine, hurda bakır işlemeğe başlamışlardır. Ancak bu defa da hurda bakır fiyatları yüzde 100 oranında bir fiyat artışı göstererek 28 liraya fırlamıştır».

Oda yöneticileri, «Bakırın tahsis suretiyle dağıtımı yapıldığı için karaborsadan da sağlanmasının söz konusu olmadığını» ileri sürmekte, «Bu konuda ilgililerin bir açıklama yapmasını bekliyoruz» demektedirler.

(26 Nisan, Milliyet)

• KÜÇÜK KAMYON VE OTOBÜS İMALİ İÇİN İKİ BÜYÜK FİRMA ANLAŞMA YAPACAK

Volksv/agen ile Daimler - Benz firmalarının küçük kamyon ve otobüsler imâl etmek üzere teknik işbirliğine başlayacakları, iki firmanın yetkilileri tarafından açıklanmıştır. Alman otomobil sanayii çevrelerinden sızan haberlerden anlaşıldığına göre, Volkswagen firması bir süre önce küçük bir kamyon modeli geliştirmiştir. Bundan haberdar olan Daimler-Benz firması yetkilileri ise, yeni modelin kendi satışlarını olumsuz yönde etkileyeceği endişesine kapılmışlar ve Volksv/agen yetkilileri ile temasa geçerek, işbirliği teklifinde bulunmuşlardır. Henüz ikf firma arasında kesin bir anlaşma mevcut olmamakla birlikte, yakın bir gelecekte anlaşmanın imzalanacağına muhakkak nazarı ile bakılmaktadır.

(28 Nisan, Cumhuriyet)

• 1990 YILINDA ELEKTRİKSİZ KÖY KALMAYACAK

Kamu İktisad' Teşebbüsleri Karma Komisyonunda *dün* Türkiye Elektrik Kurumunun 1970 yılı hesap ve işlemleri görüşülürken, Kurumun çalışmaları hakkında bilgi veren Genel Müdür Yardımcısı Behçet Yücel, «1990 yılında Türkiye'de elektriksiz köy kalmayacaktır» demiştir.

Genel Müdür Yardımcısı 1971 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de 3197 elektrikli köyün bulunduğu, 1972 programına göre 1500 köyün daha elektrikleştirileceğini bildirmiştir. 1972 yılı sonunda 4500 köye elektrik verilmiş olacağını söyleyen Yücel, köy elektrifikasyonunda yüzde 13 kadar yükseliş olduğunu ve şimdilik üçbuçuk milyon köylünün elektrikten istifade ettiğini açıklamıştır.

Nükleer Enerji

Öteyandan Genel Müdür Mehmet Erdemir de verdiği bilgi sırasında 1980 yılından sonra üretilen elektrik enerjisinin Türkiye'nin ihtiyaçlarına yetmeyeceğini, bu sebeple, daha şimdiden nükleer santraller kurma yolunda etüdler yapıldığını açıklamıştır.

Genel Müdür Türkiye akarsularının en çok yüzde 4'ünden elektrik üretilebileceğini de sözlerine eklemiştir.

Keban Barajının yapımının gecikmesinin de elektrik üretimine olumsuz katkıda bulunduğu belirtilmiştir.

(14 Nisan, Milliyet)

• **ŞEHİR CEREBANININ KESİLMESİ EGE'DE SANAYİİ AKSATIYOR**

Elektrik kesilmelerinin ve bu arada sanayi suyu yetersizliğinin İzmir'de iş kayıplarına sebep olduğu, dolayısıyla programa bağlı çalışmaların sekteye uğradığı» öne sürülmektedir.

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın bu konuda hazırladığı bir rapora göre, «Zaman zaman meydana gelen cereyan kesilmesi nedeni ile İzmir'de sadece üç firmanın uğradığı iş kaybı değer bakımından üçbuçuk milyon lirayı bulmaktadır».

«Sanayi suyu sorununun da ciddi endişeler yarattığı öne sürülen raporda, «Özellikle ağır sanayiinin yerleşmeğe başladığı Aliağa Rafinerisi bölgesinde kurulmakta olan Petrol - Kimya Sanayiinin bu nedenle geciktiği» iddia edilmektedir.

(26 Nisan, Milliyet)

• **FERT BAŞINA ENERJİ TÜKETİMİ «ALT I YÜZ KİLO»**

Son yıllarda Türkiye'de enerji tüketimi artış hızı, yaklaşık olarak toplam nüfus artışı hızına paralel gelişmiş, bunun sonucu fert başına enerji tüketimi 600 Kg. büyüklüğünde sabit kalmıştır. Elektrik dışı enerjide de uzun yıllardan beri Türkiye'de önemli üretim artışları sağlanamamıştır. Son on yıllık zaman süresi içinde toplam kömür üretimimiz «Taş ve Linyit» 1,2 milyon tonluk bir artış gösterebilmiştir.

Yapılan araştırmalara göre, ülkemizin linyit yatakları, bugünkü üretimin ekonomik sınırlar içinde 5-6 katı büyüklüğe çıkarılması için yeterli rezerve sahiptir. Ham petrol üretimimizde de son yıllarda bir azalma göze çarpmaktadır.

Yurt içinde sanayi kesiminde günlük şehir hayatında, ekonomimizde enerji ihtiyacı çok yüksek olmasına rağmen, üretim olanaklarının geliştirilememiş bir durumda bulunması dikkati çekmektedir.

İkinci Beş yıllık plânın bu yılki uygulamasında 18,9 milyon ton ticarî yakıt üretileceği öngörülmüş olmasına rağmen, gerçekleşmenin 15 milyon tonu geçmeyeceği hesaplanmaktadır.

Türkiye'nin enerji tüketimi ve üretimi kalkınmış ve hattâ gelişmekte olan ülkelerle mukayese edildiğinde çok az miktarda olduğu görülmektedir. Türkiye'de fert başına enerji tüketimi 600 Kg. iken, Yunanistan'da 1.000, Bulgaristan'da 2.500, Batı Avrupa ülkelerinin önemli bir kısmında 4.000 Kg.'ı bulmaktadır.

(26 Nisan, Akşam)

• **ELBİSTAN TERMİK SANTRAL'I 2,5 MİLYAR LİRAYA ÇIKACAK**

Türkiye'nin artan elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilmek için Elbistan'da bulunan Türkiye'nin en zengin linyit yatağından yararlanılacaktır.

Elbistan'da Otto-Golt isimli Alman firması ile Türk temsilcilerinin yaptığı 615 adet sondaj sonunda tespit edilebildiğine göre, bu kömür yataklarında 3 milyar 200 milyon ton linyit bulunmaktadır. Ancak linyitin kalitesi sadece Termik Elektrik Santrallerinde kullanılmaya müsait, yani 900-1000 kg. kaloriliktir.

Etibank'ın yaptığı projelere göre, Elbistan kömüründen elektrik üretmek için kurulacak 600 mega/watlık bir santralin yapımı (1968 fiyatlarıyla) 2,5 milyar lira tutarında

yatırım gerektirecektir. Bu miktar, Türkiye'nin 1977 yılı elektrik ihtiyacına göre hesaplanmış bulunmaktadır. Elbistan kömürlerinden, daha sonra kurulacak üniteler sayesinde, neticede 2500 mega/wat elektrik üretilecektir.

Elbistan Termik Santralına ait projenin gerçekleşmesi için Dünya Bankasından borç para istendiğini, ancak bunun en erken 1973 yılında temin edilebileceğini ilgililer açıklamışlardır.

(27 Nisan, Hürriyet)

ANKARA'NIN PİS HAVASI ÜÇ METREYE İNERSE ÖLÜMLER BAŞLIYACAK

Ankara'nın havasının kirlilik bakımından dünyada üçüncü olduğu ispat edildiğinden bu yana hiç bir kontrol çalışması yapılmadığı için Ankara'lılar korkunç bir tehlike ile karşı karşıya kalmışlardır.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu'nun ölçme çalışmaları ile Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün hava olayları hakkındaki rasatlarına göre, Ankara'nın üstünde biriken ve artık dağılması imkânı kalmayan kirli hava yere 3 metre yaklaştığı takdirde Ankara'da canlı hiçbir yaratığın kalmayacağı ortaya çıkmıştır.

Bu bilgilere göre her yıl ortalama olarak Ankara'da havaya 60 bin ton kükürt oksit, 25 bin ton kurum ve is karışmaktadır. 8 yıl sonra bu miktarın yüzde 210 artacağı da hesaplanmıştır.

Londra ve New York'ta 13 bin kişinin ölmesine yol açan «hava çökmesi» tehlikesinin Ankara'da da bulunduğu Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün yaptığı rasatlar sonunda anlaşılmıştır. Dünya'nın çevresini saran atmosferin insanların nefes almalarını ve yaşamalarını sağlayan en alt tabası ile orta katının birleştiği noktada ısı farkı kalmadığı için, Ankara'dan yükselen sıcak ve kirli hava hareketsiz kalmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, Ankara'nın kirli havası bu yükseklikte soğumakta ve yana doğru yayılmaktadır. Ancak şimdilik üst rüzgârların etkisi ile kısmen dağılabilen bu kirli hava rüzgârlar kesildiği ve soğuyarak ağırlaştığı takdirde, yavaş yavaş yere doğru alçalmaya başlayacak ve 3 metreye indiği zaman, insanların nefes alıp vermesi mümkün olmayacaktır. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Ankara'nın üst rüzgârları ve kirli havanın dağılma yönleri konusunda devamlı araştırma yapmaktadır.

Öte yandan, Türkiye'de hava kirliliğini ölçen ve gerekli tedbirler üzerinde araştırmalar yapan tek kuruluş olan Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu Ankara'nın her yıl hazyaya attığı kirleticilerin ortalama olarak 85 bin tonu bulunduğunu açıklamıştır. Yapılan araştırmalar sonunda, geçen yıl, Ankara'da 60 bin ton kükürtoksit, 25 bin ton is ve kurum havaya karışmıştır. Bu yıl havaya karışan «kirletici» miktarın daha fazla olacağı, 1980 de ise insanların kalp ve diğer hastalıklara tutulmasına, bitki ve hayvanlarda ise vücut ve gelişme bozukluklarına sebep olan kükürtoksidin 110 bin, kurumun ise 47 bin tonu bulacağı ortaya çıkmıştır.

Diğer ülkelerdeki örnekler, «hava çökmesi» adı verilen olay sırasında şehirlerin temiz hava ile ilgisinin kesildiği ve kirli hava bulutunun, temiz hava ile şehirler arasında «görünmez bir perde» gibi etrafı kapladığını ortaya koymuştur. Bu durumda, insanlar ve diğer canlılar, önce kirli havanın içinde kalan oksijenle solumakta, fakat bu sırada önce kalp hastaları, kanserliler, daha sonra müzmin bronşit, astım ve nezle olanlar ölmektedir. Bunları çocuklar ve bünyesi dayanıksız olanlar izlemekte, hava çökmesi iki gün devam ederse herkes ölmektedir.

Belediye başkanlığının bu konudaki raporunda, «korkunç tehlikeye» işaret edilmekte ve Ankara'nın üstündeki «ölüm bulutunun» öldürücü etkisinin 3 metre alçalması

halinde ortaya çıkacağına işaret edilmektedir. Yine bu konudaki araştırma sonuçlarına göre, ölüm bulutunun yere üç metre alçalmasından önce de, temiz havayı çok az bir miktar azaltacak kadar yere yaklaşması halinde de kalp hastaları ile kanserliler derhal öleceklerdir.

(4 Nisan, Hürriyet)

• HAVA KİRLİLİĞİ LİKİT GAZLA ÖNLENEBİLİR

TPAO Genel Müdürü Selahattin Özkan, likit gazın başta Ankara olmak üzere büyük şehirlerin hava kirliliği sorununu çözümleneceğini bildirmiştir.

Özkan, TPAO'nun 1970 faaliyetleri görüşülen TBMM Kamu İktisadî Teşebbüsleri Karma Komisyonunun toplantısında yaptığı konuşmada, Türkiye'nin ileride petrol ihtiyacını tamamen dahilden karşılayabilmesi için, bugün petrol arama faaliyetleri için ayrılan 90 milyon liralık paranın bir kaç misline çıkarılması gerektiğini belirtmiş «aksi halde 1980 yılına kadar en az 1 milyar dolarlık petrol ithal etmek durumundayız-. Hükmüt ve ilgililer bu soruna ciddi şekilde çare bulmalıdırlar» diye eklemiştir.

Tekirdağ'da Bulundu

Genel Müdür Tekirdağ'da zengin bir likit gaz (LPG) in bulunduğunu, ancak bu gazın uzun bir süre denemeye tabi tutulması gerektiğini belirtmiş, «Bu gazı önce 25-30 Km mesafede bulunan Pınarhisar Çimento Fabrikasına götürüp tecrübe etmek istiyoruz. Bu gazın nakli borular vasıtasıyla olacaktır. Yakıt olarak da kullanılabilen bu gaz sayesinde ise büyük şehirlerin hava kirliliği önlenebilir. Yeterki bu konuda teşebbüse geçilsin» demiştir.

Petrol Konusu

Selahattin Özkan TPAO'nun halen yılda 1 milyon ton civarında ham petrol ürettiğini, Türkiye'de ki yabancı şirketlerin ise 2,5 milyon ton civarında üretim yaptıklarını bildirmiş, özetle şunları söylemiştir :

«Biz petrol aramak için yılda 90 milyon lira, yaklaşık olarak 6 milyon dolar ayırabiliyoruz. Bu rakam petrol üreten öteki ülkelerin yanında mukayese edilemeyecek kadar azdır. Öteki ülkeler örneğin ABD'de yılda 27 bin kuyu açıldığı halde bizde sadece 35-40 kadar kuyu açılmaktadır. Bizdeki bir kuyunun maliyeti 3-10 milyon lira civarındadır. Bugünkü imkânlarımızla aramaya devam ettiğimiz ve kuyu adedini artıramadığımız takdirde 1980 yılına kadar 1 milyon dolar tutarında petrol ithal etme durumunda olacağız».

Genel Müdür ayrıca, TPAO'nun 4 bin metre derinliğe kadar petrol araması yapabildiğini, diğer gelişmiş ülkelerin ise 7500 metreye kadar derinliğe inebildiklerini sözlerine eklemiştir.

(27 Nisan, Barış)

• ON YILDA TRAFİK KAZALARINDA İKİ TÜMEN YOK OLDU, 11 TÜMEN SAF DIŞI KALDI

Son on yıl içinde yurdumuzda meydana gelen trafik kazalarında ölen ve yaralananların askeri güç olarak hesaplanması halinde, «onbir piyade tümeninin kullanılmaz hale geldiği, iki piyade tümeninin de karayolları üzerinde tamamen imha edildiği» açıklanmıştır.

(27 Nisan, Hürriyet)